

2.2. Така за първи път пред човешката мисъл се открила възможността да се развие една принципно нова и универсална по своя характер наука - науката за изучаване на масовите явления като нещо цяло. За разлика от прилагания дотогава индивидуален подход при изучаване на единици от масовите явления, този подход бил принципно нов и неизвестен в теорията на познанието. С него се появили нови възможности за изучаване на закономерностите на явленията от действителността, а с тяхна помощ - и за решаване на важни проблеми в практиката и в научното познание.

Разбира се, първите стъпки в това отношение се правели с елементарни математически методи като например: суми, средни, относителни дялове. Макар и по-рядко, започнали да се използват дисперсиите, както и някои резултати от теорията на вероятностите. Въпреки това случващото се в статистическото мислене през този период полага началото на един революционен по своя характер преход - един невероятен по мащаби, последици и значимост скок в процеса на научното познание - скок от съществуващия (от времето на Аристотел) индивидуален подход към един много по-широкообхватен и по-общ подход - този на изследване на масовите явления, разглеждани като едно цяло.

Интересно е да се отбележи, че тази революционна по своята същност метаморфоза в науката статистика е станала под значителния натиск и влияние на учени от други науки. В сравнение със статистиците те изглежда смятали себе си за по-компетентни и по-готови да коментират и интерпретират систематизираните в таблици данни за масовите явления.

Забележителното е, че през този период учените от академичните среди били най-тясно свързани с практиката и със задачите на официалните статистически агенции. И допринесли много за развитие на познанието, свързано с изследванията на масови явления. В университетските катедри и официалните статистически агенции се оформили центрове, които направили първите стъпки в развитието на статистиката като принципно нова по предмет и съдържание наука. И много различна от концепцията при нейното възникване.

На семинари и други форуми активно се дискутирали проблемите на проектирането, организацията и практическото провеждане на изследванията на масови явления. Разглеждал се и важният проблем как да се осигури тяхната ефективност. Специално внимание се отделяло и на въпросите, засягащи подготовката на статистически кадри. Обсъждали тези въпроси и в лекциите и учебниците за студентите. Учени като Block, Gabalio, Janson, Meizen, Lexis и др. поели пътя на критично оглеждане и научно систематизиране на тези изследвания.

С бързо увеличаващия се брой на официалните статистически агенции в европейските страни и със засилване на тяхната активност възникна-